

Gemeente Haren
De heer P.G. Teerhuis
Postbus 21
9750 AA Haren (GRN)

20 januari 2010

1527bar/mg/v1

Actualisatie ecologische beoordeling nieuwbouw Bareldssteeg te Onnen

Geachte heer Teerhuis,

In verband met de ontwikkeling van een nieuwbouwwijk aan de Bareldssteeg te Onnen (gemeente Haren), heeft de gemeente Haren in 2004 Altenburg & Wymenga een ecologische beoordeling uit laten voeren (Van der Heijden 2004). Sinds deze studie is de situatie in het plangebied veranderd en is de natuurwetgeving behoorlijk in beweging geweest. Bovendien houdt het Ministerie van LNV een 'houdbaarheidstermijn' aan van 3 tot 5 jaar van de verspreidingsinformatie van beschermde soorten. Om deze redenen heeft de Gemeente Haren aan Altenburg en Wymenga opdracht gegeven om een actualisatie van de eerder uitgevoerde ecologische beoordeling uit te voeren. Deze brief vormt de rapportage van dit onderzoek.

Ligging plangebied

Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom van het dorp Onnen en ligt ingeklemd tussen de Bareldssteeg, Koelandsdrift en de Dorpsweg (zie figuur 1). Het plangebied beslaat een oppervlak van ongeveer 0,4 ha.

Situatie 2004

In 2004 omvatte het plangebied twee boerderijen, vijf opslagschuren en een silo. Bij de boerderijen stond een aantal jonge bomen. Uit de in 2004 uitgevoerde ecologische *quickscan* (Van der Heijden 2004) is gebleken dat de beoogde herinrichting geen conflicten veroorzaakt met de natuurwetgeving betreffende gebiedsbescherming (i.e. Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Ecologische Hoofdstructuur en overige vormen van gebiedsbescherming). Bovendien bleek dat er geen conflict zou ontstaan met de Flora- en faunawet ten aanzien van de meeste beschermde soorten, maar dat dit ten aanzien van een aantal andere beschermde soorten nog niet duidelijk was. De reden daarvoor was het ontbreken van recente veldgegevens ten aanzien van deze soorten. Om de ecologische beoordeling compleet te maken, is daarom nader veldonderzoek voorgesteld met betrekking tot vleermuizen (zwaar beschermd) en Steenmarter (middelzwaar beschermd). Door de beoogde sloop van de boerderij aan de Dorpsweg 52 zouden vaste verblijfplaatsen van deze soorten verloren kunnen gaan, waardoor een conflict met de Flora- en faunawet ontstaat.

Huidige situatie 2010

Sinds 2004 is een aantal van de gebouwen gesloopt, met uitzondering van de oude boerderij aan de Koelandsdrift. In de huidige situatie bestaat het plangebied uit grasland (witbolvegetatie) dat wordt begraasd door paarden. Ten zuiden van de boerderij is één van de beoogde zes woningen reeds gerealiseerd. Tussen deze nieuwe woning en de boerderij is tevens een schuur gebouwd. De in 2004 aanwezige bomen zijn grotendeels gekapt, met uitzondering van één boom. Binnen het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig.

Plannen en werkzaamheden

Voor de realisatie van de resterende vijf woningen zullen grondwerkzaamheden worden verricht. De boerderij aan de Koelandsdrift en de boom in het centrum van het plangebied blijven behouden.

Onderzoek 2010

Bij het bronnenonderzoek is vooral gebruik gemaakt van de gegevens in Van der Heijden (2004). Daarnaast zijn websites en recente literatuurbronnen geraadpleegd. Het plangebied is op 14 januari 2010 onderzocht op de aanwezigheid van en de mogelijkheden voor beschermde en/of bedreigde natuurwaarden. In deze rapportagebrief is ten aanzien van gebiedsbescherming (Natuurbeschermingswet en Ecologische Hoofdstructuur, Ganzenfoerageergebiedenbeleid) en soortbescherming (Flora- en faunawet) aangegeven of aan de hand van de (mogelijk) aanwezige natuurwaarden sprake is van effecten op beschermde natuurwaarden en/of van conflicten met de natuurwetgeving.

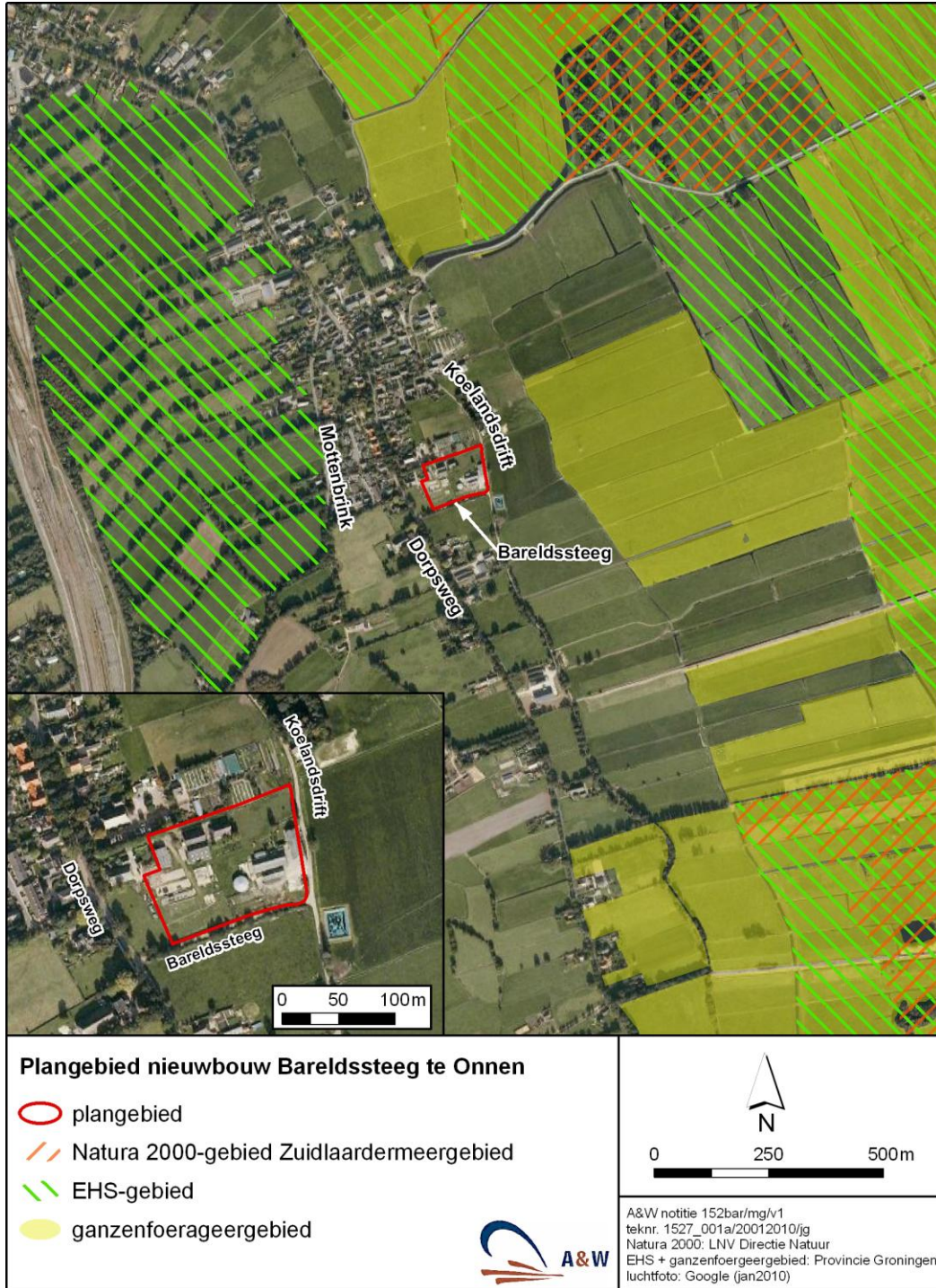
Gebiedsbescherming

Natuurbeschermingswet

Het plangebied ligt niet binnen gebieden die zijn beschermd volgens de Natuurbeschermingswet. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is het Zuidlaardermeergebied ten oosten van het plangebied. De kortste afstand tot dit gebied is ongeveer 400 m. Dit Natura 2000-gebied is aangewezen voor een aantal broedvogels (Roerdomp, Porseleinhoen en Rietzanger), niet-broedvogels (Kolgans, Smient en Kleine zwaan) en een vissoort (Grote modderkruiper). Voor deze soorten zijn instandhoudingsdoelen vastgesteld in het ontwerpbesluit (zie ook www.minInv.nl/natura2000). Gezien de afstand tot het plangebied en de beperkte aard en omvang van de ingreep worden er geen negatieve effecten verwacht op het Zuidlaardermeergebied en de aangewezen natuurwaarden binnen de grenzen van het Natura 2000-gebied.

Indien aangewezen soorten van een Natura 2000-gebied de omgeving van het gebied gebruiken, dan zijn die soorten door de externe werking van de Natuurbeschermingswet ook daar beschermd. Dit geldt bijvoorbeeld voor ganzen die vanuit een Natura 2000-gebied in de omgeving foerageren.

De voor het Zuidlaardermeergebied aangewezen broedvogels zijn sterk gebonden aan biotopen binnen het natuurgebied. Om deze reden hebben het plangebied en de omgeving geen functie voor deze soorten. Omdat er geen water in het plangebied aanwezig is, is deze niet geschikt voor de Grote modderkruiper.

Figuur 1.
 Ligging van het plangebied en de omliggende beschermde gebieden.

De aangewezen Kolganzen, Smienten en Kleine zwanen foerageren ook in de omgeving van het Natura 2000-gebied, waaronder in de Onnerpolder ten oosten van het plangebied. De aanwezige wegen en bebouwing van Onnen veroorzaken een verstoringcontour, waardoor een deel van de Onnerpolder minder geschikt is voor deze soorten. De herinrichting en het nieuwe gebruik creëren tevens een verstoringcontour, maar deze ligt binnen de huidige contour van het plangebied als gevolg van de reeds aanwezige bebouwing binnen en in de directe omgeving van het plangebied. Om deze reden ontstaat er geen negatief effect op foeragerende Kolganzen, Smienten en Kleine zwanen in de Onnerpolder, die zijn aangewezen voor het Natura 2000-gebied Zuidlaardermeergebied.

Samenvattend

Er worden geen negatieve effecten op het Natura 2000-gebied Zuidlaardermeergebied en de aangewezen natuurwaarden verwacht. De plannen stuiten daarom niet op conflicten met de Natuurbeschermingswet.

Ecologische Hoofdstructuur.

Het plangebied ligt binnen gebieden die zijn aangewezen tot (Provinciale) Ecologische Hoofdstructuur. De dichtstbijzijnde (P)EHS-gebieden zijn de Onnerpolder op 400 m ten (noord)oosten-, en de Alekamp op 200 m ten westen van het plangebied. De beoogde herinrichting zal geen effect hebben op deze gebieden, waardoor er geen conflict ontstaat met de regelgeving omtrent de (P)EHS.

Ganzenfoerageergebieden

De provincie Groningen heeft een aantal foerageergebieden aangewezen, waarin de verstoring van foeragerende ganzen en eenden in de periode 1 oktober-1 april niet is toegestaan (www.groningen.nl). Het plangebied valt niet onder een dergelijk aangewezen foerageergebied. Het dichtstbijzijnde aangewezen gebied 'Zuidlaardermeer West' ligt op ongeveer 150 m ten oosten van het plangebied. De realisatie van de beoogde herinrichting heeft een uitstralende effect op de omgeving. De verstoring als gevolg van de herinrichting valt binnen de huidige verstoringcontouren. Om deze reden veroorzaakt de beoogde herinrichting geen conflict met de regelgeving omtrent ganzenfoerageergebieden in provincie Groningen.

Overige vormen van gebiedsbescherming

Het plangebied en de directe omgeving is niet beschermd volgens overige vormen van gebiedsbescherming.

Soortbescherming

Volgens Van der Heijden (2004) vormt het plangebied een leefomgeving van algemeen voorkomende soorten en soorten die beschermd zijn volgens de Flora- en faunawet. In 2005 is de Flora- en faunawet aangepast, waarbij alle beschermde soorten zijn ingedeeld in drie beschermingscategorieën (licht, middelzwaar en zwaar beschermd). In augustus 2009 is nader gedefinieerd hoe dient te worden omgegaan met vogelsoorten die niet alleen tijdens de broedperiode, maar ook daarbuiten afhankelijk zijn van hun nestplaats. Hieronder is, op basis van de informatie van Van der Heijden (2004) en het veldonderzoek in januari 2010, een overzicht gegeven van de relevante soorten binnen het plangebied. Per soortgroep is geconcludeerd wat de consequenties zijn ten aanzien van de Flora- en faunawet.

Planten

Op basis van de resultaten in Van der Heijden (2004) en het huidige gebruik van het gebied, worden geen zeldzame of kwetsbare plantensoorten verwacht. De herinrichting veroorzaakt daarom geen conflict met de flora- en faunawet ten aanzien van planten.

Ongewervelde diersoorten

Volgens Van der Heijden (2004) is het plangebied geschikt voor enkele algemeen voorkomende vlindersoorten. Door het ontbreken van geschikte waardplanten, worden hier geen beschermde vlindersoorten verwacht. Andere wettelijk beschermde ongewervelde diersoorten worden niet in het plangebied verwacht, omdat hiervoor de geschikte biotopen ontbreken. Om deze redenen veroorzaakt de beoogde herinrichting geen conflict met de flora- en faunawet ten aanzien van ongewervelde diersoorten.

Vissen

Door het ontbreken van oppervlaktewater in het plangebied, is deze niet geschikt voor vissen. De beoogde herinrichting veroorzaakt om deze reden geen conflicten met de Flora- en faunawet ten aanzien van vissen.

Amfibieën

Binnen het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. Het gebied is daarom niet geschikt als voortplantingsplaats van amfibieën. Het is mogelijk dat het gebied als foerageergebied wordt gebruikt door enkele algemeen voorkomende amfibieënsoorten, zoals Gewone pad, Bruine kikker en Bastaardkikker. Zwaarder beschermde amfibieënsoorten worden gezien de verspreiding en het aanwezige biotoop niet in het plangebied verwacht (Herder *et al.* 2009, Creemers & Van Delft 2009). Omdat de betreffende amfibieënsoorten zijn ingedeeld in de lichte beschermingscategorie van de Flora- en faunawet, geldt bij ruimtelijke plannen een vrijstellingsregeling van ontheffing. De beoogde herinrichting veroorzaakt om deze redenen geen conflicten met de Flora- en faunawet ten aanzien van amfibieën.

Reptielen

Gezien de aanwezige biotoop en verspreiding van reptielen in de provincies Groningen en Drenthe, worden deze niet in het plangebied verwacht (Herder *et al.* 2009, Creemers & Van Delft 2009). De beoogde herinrichting veroorzaakt om deze reden geen conflicten met de Flora- en faunawet ten aanzien van reptielen.

Vogels

In en rond het plangebied zullen vooral broedvogels voorkomen die karakteristiek zijn voor dorpen met boeren erven en parken, zoals Merel, Heggenmus, Vink, Winterkoning en Gekraagde roodstaart.

Bij werkzaamheden moet volgens de Flora- en faunawet rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is, dat verstoord kan worden. Verstoring van broedgevallen is niet toegestaan vanuit de Flora- en faunawet en hiervoor wordt in principe ook geen ontheffing verleend.

Er zijn verschillende mogelijkheden om conflicten met de Flora- en faunawet ten aanzien van broedende vogels te voorkomen. Werkzaamheden buiten het broedseizoen

uitvoeren is een afdoende optie. Een alternatief is om werkzaamheden voor aanvang van het broedseizoen te beginnen, zodat broedpogingen in het werkgebied achterwege blijven door de verstoring tijdens de werkzaamheden. Mochten er toch vogels tot broeden komen en door de werkzaamheden worden verstoord, dan is er een conflict met de Flora- en faunawet en moeten de werkzaamheden gestaakt worden tot na de broedperiode. Dit kan worden voorkomen door geen geschikte plaatsen voor nesten te creëren, zoals door zandhopen of snoeihout niet dagenlang te laten liggen in het broedseizoen.

Buiten het broedseizoen vallen de meeste nestplaatsen niet onder de bescherming van de Flora- en faunawet, maar een aantal vogelsoorten maakt gedurende het gehele jaar gebruik van de nestplaats of keert jaarlijks terug op dezelfde plaats. Hun nesten en de functionele leefomgeving daarvan worden daarom het gehele jaar beschermd. Vanaf 26 augustus 2009 geldt een aangepaste lijst van jaarrond beschermde vogelnesten, die indicatief is en niet uitputtend. De soorten die op deze lijst staan, worden niet binnen het plangebied verwacht of worden niet beïnvloed door de herinrichting.

Samenvattend

De beoogde inrichting van het plangebied veroorzaakt geen conflicten met de Flora- en faunawet ten aanzien van broedende vogels, mits verstoring van broedende vogels en hun nesten wordt voorkomen. Hierboven is beschreven hoe deze verstoring kan worden voorkomen.

Vleermuizen

Alle Nederlandse vleermuissoorten zijn zwaar beschermd volgens de Flora- en faunawet. De bescherming van vleermuizen is gericht op de dieren en hun leefomgeving (foerageergebied, verblijfplaatsen en vliegroutes). In de omgeving van het plangebied komen zeven vleermuissoorten voor, namelijk Baardvleermuis, Franjestaart, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Laatvlieger en Gewone grootvleermuis (Limpens *et al.* 1997, Biezenaar 2009).

Foerageergebied

Het plangebied en de directe omgeving daarvan bieden geschikt foerageergebied van de genoemde vleermuissoorten. Tijdens en na voltooiing is het plangebied door de werkzaamheden en extra verlichting mogelijk minder geschikt als foerageergebied van vleermuizen. Het plangebied vormt echter slechts een deel van het foerageergebied. In de omgeving van het plangebied is voldoende alternatief foerageergebied voorhanden. Enkele van genoemde soorten foerageren ook in stedelijke omgeving, waardoor het plangebied na voltooiing van de herinrichting voor deze soorten ook bruikbaar zal zijn. Om deze redenen veroorzaken de plannen geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van foerageergebied van vleermuizen.

Verblijfplaatsen

Tijdens het veldbezoek is het plangebied onderzocht op mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen. De boom in het plangebied bevat geen holtes die als verblijfplaats van vleermuizen kan worden gebruikt. Het is mogelijk dat verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in de boerderij en de nieuwgebouwde woning. Er zijn geen werkzaamheden beoogd aan deze gebouwen. De beoogde herinrichting zal daarom geen invloed hebben op verblijfplaatsen van vleermuizen. Om deze reden

veroorzaken de plannen geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van verblijfplaatsen van vleermuizen.

Vliegroutes

Vleermuizen gebruiken lijnvormige landschapselementen (zoals bomenrijen en de randen van een bos) om zich daarlangs te oriënteren tijdens verplaatsingen tussen verblijfplaats en foerageergebied. Binnen het plangebied is enkel de heg aan de zuidzijde van het plangebied geschikt als een (weinig belangrijke) vliegroute. Wanneer deze vliegroute tijdens de herinrichting wordt verstoord, zijn in de omgeving voldoende geschikte geleidingsstructuren aanwezig om naar uit te wijken. Om deze reden veroorzaakt de herinrichting geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van vliegroutes van vleermuizen.

Samenvattend

De beoogde herinrichting veroorzaakt geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van vleermuizen.

Overige zoogdiersoorten

Het plangebied kan een deel van het leefgebied vormen van algemeen voorkomende zoogdiersoorten die zijn ingedeeld in de lichte beschermingscategorie van de Flora- en faunawet (Van der Heijden 2004, zoogdieratlas.nl). Deze soorten zijn bijvoorbeeld Mol, Egel, Konijn, Vos, Bunzing en een aantal muizensoorten. In de omgeving komt tevens de middelzwaar beschermde Steenmarter voor. Er worden geen overige middelzwaar en zwaar beschermde zoogdiersoorten (exclusief vleermuizen) binnen en nabij het plangebied verwacht (Van der Heijden 2004, zoogdieratlas.nl).

De beoogde herinrichting kan een deel van het leefgebied van deze licht beschermde zoogdiersoorten aantasten. In de omgeving is echter voldoende alternatief leefgebied voor deze soorten beschikbaar. Bovendien zal het plangebied na voltooiing van de herinrichtingwerkzaamheden voor deze soorten gedeeltelijk weer beschikbaar zijn. Voor de verstoring van licht beschermde soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstellingsregeling van enkele verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet. Om deze redenen veroorzaakt de beoogde herinrichting geen conflict met deze wet ten aanzien van deze licht beschermde zoogdiersoorten.

Mogelijk maakt het plangebied deel uit van het foerageergebied van de middelzwaar beschermde Steenmarter. Binnen het plangebied worden geen verblijfplaatsen van deze soort verwacht die door de herinrichting kunnen worden verstoord. De beoogde herinrichting zal (tijdelijk) een deel van het foerageergebied van Steenmarter aantasten. Er is echter voldoende alternatief foerageergebied in de omgeving aanwezig. Om deze redenen veroorzaakt de beoogde herinrichting geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van Steenmarter.

Samenvattend

De beoogde herinrichting veroorzaakt geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van zoogdieren (exclusief vleermuizen).

Conclusie

1. De beoogde herinrichting veroorzaakt geen conflicten met de wet- en regelgeving ten aanzien van gebiedsbescherming (Natuurbeschermingswet, Ecologische Hoofdstructuur en Ganzenfoerageergebiedenbeleid).
2. De beoogde herinrichting veroorzaakt geen conflict met de Flora- en faunawet, mits aan de volgende voorwaarde wordt voldaan:
  - Er wordt voorkomen dat verstoring optreedt van broedende vogels en hun nesten.

Tot slot

Wij hopen u met deze brief voldoende te hebben geïnformeerd. Mocht u nog vragen hebben, dan kunt u uiteraard contact opnemen met ons bureau.

Met vriendelijke groet,

Mirte Greve

Literatuur

- Biezenaar, P. 2009. Rapportagebrief vervolgonderzoek Nesciopark Haren. 1387/PBv1, Altenburg & Wymenga bv. Veenwouden
- Creemers, R. & J. van Delft (redactie) 2009. Amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse fauna 9, Stichting RAVON, Nijmegen.
- Heijden, van der, E. 2004. Ecologische beoordeling Bareldssteeg te Onnen in het kader van de Flora- en faunawet. 596onnen.04v2/041104/eh.Altenburg & Wymenga bv, Veenwouden
- Herder, J.E. A. van Diepenbeek, R.C.M. Creemers, 2009. Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2008. Stichting RAVON, Nijmegen. Rapport 2009-03
- Limpens, H.J.G.A., K. Mostert & W. Bongers (eds.) 1997. Atlas van de Nederlandse Vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

Geraadpleegde internetsites

www.minlnv.nl/natura2000
www.groningen.nl
www.zoogdieratlas.nl